

مقاله‌ی کوتاه علمی

گزارش کفشدوزک (*Coccinella magnopunctata* (Col.: Coccinellidae) از ایران

سارا فرحی* و حسین صادقی نامقی

بخش گیاه‌پزشکی، دانشکده‌ی کشاورزی، دانشگاه فردوسی مشهد.

*مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: sara.farahi@gmail.com

Report of *Coccinella magnopunctata* (Col.: Coccinellidae) from Iran

S. Farahi* and H. Sadeghi Namaghi

Department of Plant Protection, College of Agriculture, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.

*Corresponding author, E-mail: sara.farahi@gmail.com

Abstract

In a faunistic survey of aphids and their aphidophagous predators in cereal fields of Mashhad and vicinity, during 2006-2008, several coccinellid species were collected and determined. Among them, *Coccinella magnopunctata* Rybakow is being reported for the first time from Iran.

با بررسی فونستیک شته‌های غلات و شکارگرهای اختصاصی آن‌ها در مزارع گندم و جو شهرستان مشهد در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷، چندین گونه‌ی کفشدوزک جمع‌آوری و شناسایی گردید. جمع‌آوری کفشدوزک‌ها در اغلب موارد با تور استاندارد (Borror *et al.*, 1989) و گاهی نیز با مشاهده‌ی مستقیم کفشدوزک در اطراف کلنی شته‌ها، با دست انجام شد. برای تهیه‌ی پریپراسیون از ژنیتالیای کفشدوزک‌های نر، پس از قطع قسمت‌های انتهایی بدن و جوشانیدن آن‌ها در هیدروکسید پتاسیم ۱۰ درصد، ژنیتالیا از شکم جدا و پس از شستشو و آب‌گیری در الکل‌های ۵۰، ۷۵ و ۹۶ درصد، روی لام تثبیت گردید. برای تعیین نام علمی، نمونه‌های جمع‌آوری‌شده ابتدا با نمونه‌های موجود در مجموعه‌ی دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه مشهد مقایسه و سپس مشخصات مرفولوژیکی ژنیتالیای نر با استفاده از (Jablokoff-Khnzorian 1982) بررسی شد. با ارسال نمونه‌هایی برای دکتر Helmut Fürsch در آلمان، نام علمی این حشره توسط ایشان تأیید گردید.

حشره‌ی کامل *Coccinella magnopunctata* Rybakow به طول ۴/۵ تا ۵ میلی‌متر؛ سر سیاه با دو لکه‌ی سفید قبل از چشم‌ها، پالپ‌ها و شاخک‌ها سیاه‌رنگ؛ حاشیه‌ی جلویی پیش‌گرده با

زوایای مثلثی و نوک تیز؛ بال‌پوش‌ها به رنگ قرمز با ۱۱ لکه‌ی سیاه کوچک ($۱/۲+۱+۲+۲$) و لکه‌های بزرگ سیاه‌رنگ در قسمت میانی، اندازه‌ی لکه‌های بزرگ $۱/۵$ تا ۲ برابر لکه‌های کوچک؛ سطح شکمی و پاها سیاه‌رنگ؛ ژنیتالیای نر دارای سیفوی (sipho) نوک‌نیز و مثلثی با پوشش غشایی روی آن، پارامرها در مقایسه با لوب قاعده‌ایی نازک و دارای موهای انتهایی؛ ماده‌ها دارای صفحات تناسلی قاشقی‌شکل، اینفوندیبولوم (infundibulum) بزرگ و دارای کیسه‌ی ذخیره‌ی اسپرم، که در انتها باریک می‌شود. این گونه تاکنون از چین، کشمیر، تبت و مغولستان گزارش شده است (Jablokoff-Khznorian, 1982). در این بررسی، ۲۱ عدد از این گونه شامل ۱۲ ماده و ۹ نر از روستاهای اخنگان، توس و منطقه‌ی گلمکان شهرستان مشهد جمع‌آوری گردید.

از دکتر H. Fürsch در آلمان برای تأیید شناسایی نمونه و خانم سری در بخش رده‌بندی حشرات موسسه‌ی تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور، تهران، که نگارندگان را در تهیه‌ی این گزارش یاری رساندند، قدردانی می‌گردد.

منابع

- Borror, D. J., Triplehorn, C. A. & Johnson, N. F.** (1989) *An introduction to the study of insect*. 6th ed. 875 pp. Saunders College Publishing.
- Jablokoff-Khznorian, S. M.** (1982) *Les Coccinelles*. 568 pp. Boubée, Paris.